

IN MEMORIAM

A. E. ELMROTH

När Upplandsmuseet skulle organiseras såsom provinsmuseum för Uppland var det önskvärt att representationen i organisationskommittén blev så stark och bred som möjligt. För att museet i sitt nya skick skulle kunna komma till stånd bedömdes det som helt nödvändigt att det finge basera sin arbetsform på ett nära samarbete mellan områdets anslagsgivande myndigheter, enkannerligen Uppsala stad och de två landstingen, Uppsala läns landsting och Stockholms läns landsting. Förslaget om sådan bredd vann

gehör hos de nämnda myndigheterna, vilket hade till följd att representanter för Uppsala stad, Uppsala läns landsting och Stockholms läns landsting kom att ingå i utredningskommittén.

Uppsala läns landsting visste av erfarenhet att dess ordförande, landstingsman A. E. Elmroth, hade mycket starkt intresse för att provinsmuseet skulle komma till stånd. Det blev för den skull helt i sin ordning, att landstingsman Elmroth utsågs att delta i organisationskommitténs arbete och tillika fungera som dess ordförande. Att så blev fallet har den provinsiella kulturminnesvården all anledning att vara tacksam för. När slutligen Stiftelsen Upplandsmuseets styrelse stod inför konstituering, valdes landshövdingen i Uppsala län, professor Elis Håstad, till museistyrelsens ordförande. Men landshövdingens snara bortgång hindrade honom från att ens någon gång delta i museistyrelsens arbete. I stället kom det på landstingsman Elmroths lott att inta ordförandestolen.

Den som följt det utrednings- och organisationsarbete, som föregick museets bildande och stiftelsens organisation, vill varmt vitsorda det intresse, för att icke säga hängivenhet, som landstingsman Elmroth nedlade för Upplandsmuseet. Han var lätt att samarbeta med, han var alltid villig att komma upp till oss på museet för att diskutera de frågor, som just för stunden påkallade rådplägning. Det är hugnesamt för oss att veta att vår ordförande själv mycket gladdes åt museets lyckliga tillblivelse, ej utan födslovändor, det måste sägas, och att det förunnades honom att presidera i styrelsen de fem första åren av museets verksamhet.

Landstingsman Elmroth, som avled 9 mars 1965, var smålänning till börden, född i Fagerhult, Kalmar län, 1892. Till Uppland och Tierp kom han 1916 som befallningsman vid Stynsbergs gård. Samma tjänst hade han på gårdarna vid Ullfors och Storängen innan han 1922 blev fjärdingsman i Tierp. Landstingsman var han åren 1922–1958, därav landstingets ordförande 1943–1958. Tierps kommunalfullmäktige tillhörde han 1918–1958. Många år tillhörde landstingsman Elmroth kyrkofullmäktige i Tierp. Landstingsman Elmroth var en av den uppländska lantarbetarrörelsens pionjärer i det han var Upplands lantarbetarförbunds ordförande

innan detta 1931 uppgick i Svenska lantarbetarförbundet. Åren 1932–1936 var han ledamot av riksdagens andra kammare.

Stiftelsen Upplandsmuseet vill uttala den stora tacksamhet vi känner för landstingsman Elmroths starka kulturmedvetande, för det intresse han städse lade i dagen för vårt museum och för den oväld med vilken han förde förhandlingarna i styrelsen.

Nils Sundquist

EDVIN JACOBSSON

Under år 1965 förlorade Stiftelsen Upplandsmuseet en av sina representanter i museistyrelsen för Uppsala läns landsting, nämligen riksdagsman Edvin Jacobsson, Tobo. Riksdagsman Jacobsson deltog i vårt styrelsearbete under de sista åren och mer än en gång hade vi tillfälle att erfara, vilken vän till Upplandsmuseet

han var. Det är nog ingen överdrift att påstå, att vi ej minst tack vare riksdagsman Jacobsson erhöilo det ekonomiska stöd från Uppsala läns landsting, som vi voro i behov av. Riksdagsman Jacobsson var vid sitt frånfälle 72 år.

Stiftelsen Upplandsmuseet uttalar sitt tack för riksdagsman Jacobssons arbete i vår styrelse och för det intresse och den välvilja han alltid visade vårt arbete i museet.

N. S.

JOHNNY ROOSVAL

Professor em. Johnny Roosval avled 1965 86 år gammal. En märkesman i den svenska konstforskningen gick då ur tiden. En mera lidelsefull kämpe för att bringa till förståelse våra kyrkors arkitektoniska och konstnärliga värden fanns ej. De gotländska kyrkornas enastående konsthistoria har han genialt tolkat för oss.

Men även de uppländska kyrkorna var Johnny Roosval varmt hängiven. Som ledare för de konsthistoriska seminarierna i Uppsala och Stockholm förde han ut sina elever till kyrkorna, inte bara till deras yttre och till deras inre utan också upp på deras valvvindar, där fascinerande problem i kyrkornas byggnadshistoria kunde studeras. Gerda Boëthius och Ingeborg Wilcke-Lindqvist, de uppländska kyrkornas och deras konstskatters eminenta beskri- vare och tolkare, äro några av Johnny Roosvals elever. När Sigurd Curman och Johnny Roosval 1912 grundade det stora inventeringsverket Sveriges kyrkor var det Uppland som blev det av de svenska landskapen som först fick stå i förgrunden. 1918 stod Roosval som en av ledarna för den kyrkliga utställningen på Gustavianum i Uppsala.

Upplands fornminnesförening känner det angeläget att bringa i erinran Johnny Roosvals pionjärgärning då det gäller vårt landskaps kyrkors och kyrkokonsts utforskning.

N. S.

DAVID BERGLUND

Kyrkvärden David Berglund, skaparen av Knutby Gammelgård, avled i en ålder av 82 år 1965. För vår årsboks läsare är David

Berglunds kulturminnesvårdande insatser i Knutby-Bladåkersbygden väl kända, ty han har själv livfullt berättat om dem i årgång 1950 i samband med att han blev medaljör hos Upplands fornminnesförening. Alla som besökt Gammelgården invid Knutby kyrka vet hur mångsidig Berglunds samlargärning varit: intressanta byggnader av de mest skilda slag, från fatburen från Burvik till Domargården från Åsby. De från förgängelse eller förskingring räddade föremålen fyllde de många rummen och utrymmena. Må de, som nu tagit vid vid Gammelgården, fortsätta sin räddande och upplysande gärning i David Berglunds anda.

Upplands fornminnesförening betygar sin tacksamhet och sin vördnad inför David Berglunds minne.

N. S.

CARL J. WAHLSTRÖM

F. folkskolläraren fil. kand. Carl J. Wahlström, Rimbo, avled genom olyckshändelse 1965. Även vad gäller Carl J. Wahlström känner vi väl hans kulturminnesvårdande gärning, då han ju utförligt berättat härom i årsboken 1958, samma år han tilldelades Upplands fornminnesförenings förtjänstmedalj.

Det var framförallt genom studier i Valö sockens kulturhistoria som Carl J. Wahlström kunde berika våra kunskaper om Valöbygden och dess utveckling seklerna igenom. Dessa studier började redan på 1920-talet och de fortsatte så länge Wahlström bodde kvar i socknen. 1948 bildade Wahlström tillsammans med några medintressenter Valö-Forsmarks hembygdsförening, vars främsta mål blev att skapa en hembygdsgård, dels som samlingsplats, dels som museum för bygden. Detta lyckades. Till Vigelsbo-äng flyttades några kulturhistoriskt intressanta byggnader både från Valö och Forsmark och där inrättades tillika på ett tilltalande sätt ett föremålsrikt museum.

Carl J. Wahlström, som efter pensionstagandet flyttade till Rasbokil och därefter till Rimbo, var vid sitt frånfälle 70 år gammal.

N. S.